

Posudek disertační práce

Název práce: Psané texty českých neslyšících

Autorka práce: Mgr. Marie Komorná

Oponent:

doc. PhDr. Eva Suralová, Ph.D.

Ústav speciálněpedagogických studií, Pedagogická fakulta UP v Olomouci

Autorka ve své disertační práci věnuje pozornost komunikaci neslyšících žáků v psané češtině. Sledovaná oblast si oprávněně zasluhuje maximální pozornost široké odborné veřejnosti, neboť informace o příčinách obtíží při produkci psaných textů může iniciovat změny v jazykovém vzdělávání neslyšících a přispět tak k efektivnímu vytváření jazykové kompetence v češtině.

Posouzení formální stránky disertační práce:

Předložená disertační práce je původní prací s rozsahem 176 normostran textu s logickou strukturou a odbornou kvalitou obsahu. Způsob jejího koncipování svědčí o promyšleném a erudovaném přístupu autorky k tématu, prezentace jednotlivých faktů přehledně seznamuje s aktuálním stavem poznání, výchozí je systematická identifikace a kategorizace základních terminologických pojmů. Text je parcelován do dobře strukturovaných kapitol, jednotlivé subkapitoly jsou zpracovány proporcionálně a vzájemně jsou odpovídajícím způsobem provázány. Snad jen tabulky 1-5 na stranách 37-45 by bylo vhodnější umístit do příloh a pozměnit název kapitoly 1.1 na straně 13 (jedná se zřejmě o pracovní verzi).

Způsob excerpce informací z odborné literatury a jejich komparace svědčí o schopnosti autorky analyzovat poznatky a výzkumná fakta. Odborná literatura, z níž autorka čerpala, obsahuje 146 titulů a elektronických zdrojů tuzemských i zahraničních, z hlediska zaměření disertační práce je soubor náležitě rozsáhlý, aktuální i reprezentativní, svědčí o důkladnosti, s níž autorka ke sledovanému problému přistupovala. Důslednost, s níž odbornou literaturu citovala, potvrzuje korektnost při získávání a prezentaci informací, snad jen pro označení nepřímých citací by bylo vhodnější použít jednu citační formu.

Užité jazykové prostředky přispívají k srozumitelnosti výkladu, text má náležitou koherenci, je ucelený po stránce tematicko-obsahové i formální. Předkládané informace jsou prezentovány přesně a jednoznačně prostřednictvím explicitní formulace, odborné termíny jsou užity v náležitém kontextu.

Posouzení obsahové a odborné stránky práce:

Práce je originálním počinem, výzkumná oblast, které se autorka věnuje, nebyla dosud v takovém rozsahu prozkoumána. Oceňuji především velmi korektní přístup při prezentování informací týkajících se specifík psaného projevu neslyšících žáků. Autorka údaje negeneralizuje, chápe složitost projevů v kontextu všech faktorů provázejících možnosti a limity jazykové kompetence neslyšících žáků. Získaná data na mnoha místech doplňuje odbornými komentáři, které reflektují autorčiny zkušenosti z práce s neslyšícími žáky, což dokládá velmi dobrou orientaci autorky ve sledované oblasti.

Kapitoly teoretické povahy, z nichž některé mají kompilační charakter, jsou zpracovány velmi systematicky, mají ucelený charakter s logickou strukturou a odbornou kvalitou obsahu. Přínosem je identifikace a kategorizace odborných termínů, které autorka v práci náležitě precizuje a doplňuje rozsáhlým souborem poznámek pod čarou.

Kapitoly věnující se výzkumnému šetření mají jasně stanovený reálný cíl, adekvátně k cíli zvolené testové nástroje a promyšleně vymezená kritéria pro výběr narativního příběhu umožňují sběr reliabilních dat. Interpretace průběhu výzkumného šetření, zejména pak detailní analýza výsledků šetření, svědčí o schopnosti autorky detekovat determinanty a nalézat mezi nimi kauzální vztahy. Celkově lze konstatovat, že šetření bylo transparentně a regulérně vedeno, shrnutí výzkumného šetření nemá spekulativní charakter.

Otázkou do diskuze by mohlo být, zda na charakter písemných projevů mohou mít vliv inferenční procesy neslyšících žáků, kteří jsou kompetentní v českém znakovém jazyce.

Mgr. Marie Komorná řeší ve své disertační práci aktuální problém týkající písemného projevu neslyšících žáků, provádí fundovanou deskripci a následnou analýzu psané češtiny těchto žáků. Prokazuje schopnost vědecký problém formulovat a řešit na základě teoretických východisek získaných z titulů odborné literatury. Závěry, k nimž autorka v disertační práci dospěla, přispějí k vyšší efektivitě výuky psané češtiny neslyšících žáků a jsou významným přínosem pro rozvoj speciálněpedagogické disciplíny surdopedie.

Předložená práce splňuje kritéria kladená na disertační doktorské práce po stránce obsahové i metodologické.

Disertační práci **doporučuji k obhajobě**. V případě jejího úspěšného obhájení navrhuji přiznat Mgr. Marii Komorné vědecko-akademickou hodnost

philosophia doctor.

V Olomouci 4.1. 2021

